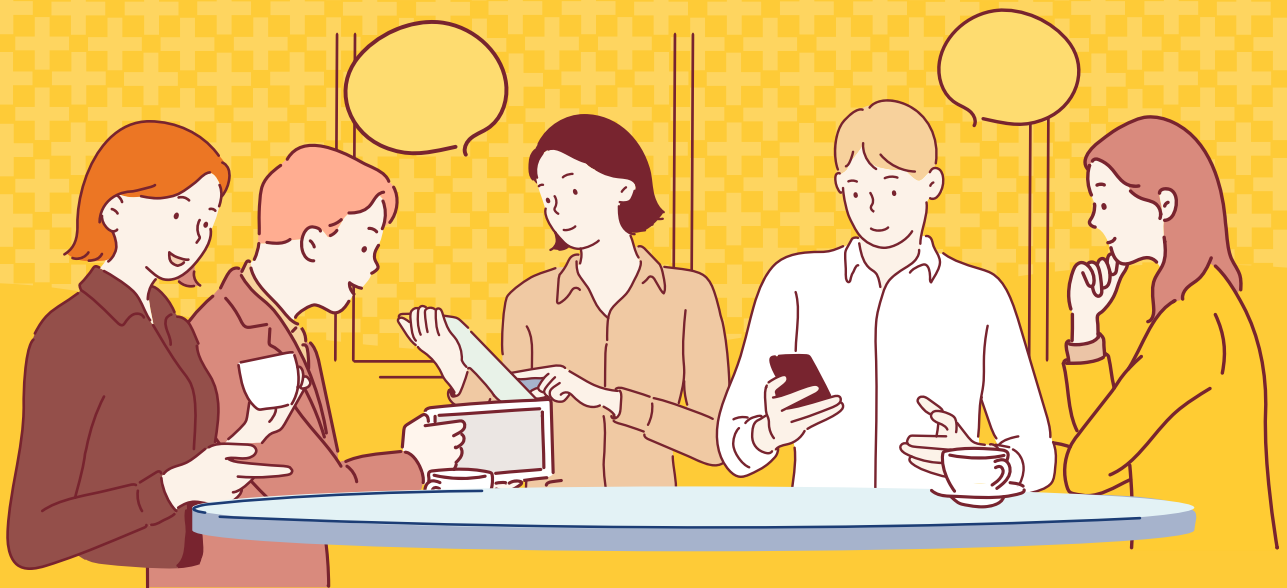

Medezeggenschap regelen voor en met cliëntenraden

Voorbeeld medezeggenschapsregeling
cliëntenraad

Iedere zorgorganisatie moet de medezeggenschap van cliënten en vertegenwoordigers goed regelen.

Dit staat in de (nieuwe) Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz).

Hoe zorgorganisaties dit meepraten kunnen regelen, staat ook in de Wmcz.

Cliëntenraden en zorgorganisaties maken samen afspraken over medezeggenschap.

Deze afspraken schrijven zij op in een medezeggenschapsregeling.

Om cliëntenraden hierbij te helpen, maakte KansPlus/VraagRaak en het LSR dit voorbeeld.

In dit voorbeeld laten we zien over welke onderwerpen je afspraken moet maken. De afspraken gaan over verschillende onderwerpen.

We leggen uit wat we met ieder onderwerp bedoelen.

En we geven voorbeeldzinnen om de afspraken over dit onderwerp op te schrijven in de medezeggenschapsregeling.

Je kunt kiezen om bij het opschrijven een voorbeeldzin te gebruiken. Of je kunt zelf een betere zin bedenken.

01. Algemeen

Een cliëntenraad instellen

Elke woning met meerdere mensen of dagbesteding moet een cliëntenraad hebben.

Ook voor mensen die thuis of op het werk begeleiding krijgen moet een cliëntenraad zijn.

Soms is een woning of dagbesteding erg klein en werken er dezelfde begeleiders als op andere woningen of dagbesteding.

Dan is het handiger om samen een cliëntenraad te hebben.

Een locatie is een woning waar meerdere mensen wonen.

Een locatie is ook het gebouw voor de dagbesteding.

Een cliëntenraad op de woning of dagbesteding noemen we een 'lokale cliëntenraad'.

In een lokale cliëntenraad praat je mee over onderwerpen waar de manager van de woning of dagbesteding een beslissing over moet nemen.

Als de organisatie erg groot is, zijn er dus veel lokale cliëntenraden.

Er kan dan ook een centrale of regionale cliëntenraad ingesteld worden.

In een centrale cliëntenraad praat je mee over beslissingen die de directeur moet nemen.

In een regionale cliëntenraad praat je mee over beslissingen die een regiomanager neemt.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

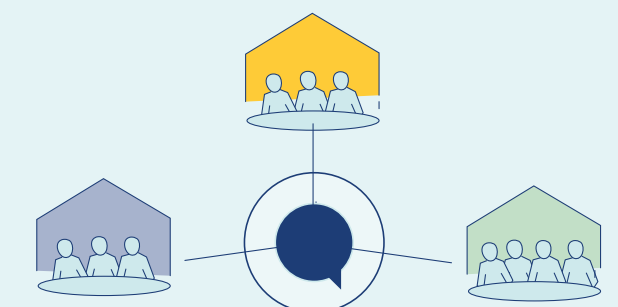
- De cliëntenraad praat mee over de belangen voor de cliënten van (schrijf hier de naam van de locatie).

- De regionale cliëntenraad praat mee over de belangen voor de cliënten van (schrijf hier de naam van de regio).

- De centrale cliëntenraad praat mee over de belangen voor de cliënten van (schrijf hier de naam van de zorgorganisatie).

Zorgorganisatie

02. Samenstelling van de cliëntenraad

Wie zitten er in de cliëntenraad?

In een cliëntenraad zitten cliënten.

Voor sommige cliënten is het moeilijk om over alle onderwerpen goed mee te praten.

Dan kunnen er ook ouders of verwanten in de cliëntenraad zitten.

De ouders en verwanten moeten dan opkomen voor wat goed is voor de cliënten.

Er zijn cliëntenraden waar alleen cliënten in zitten.

Er zijn cliëntenraden waar alleen verwanten in zitten.

En er zijn cliëntenraden waar cliënten en verwanten samen in zitten.

Cliënten kunnen meepraten over onderwerpen die zij begrijpen.

Soms zijn onderwerpen of beslissingen moeilijk te begrijpen voor cliënten.

Dan kunnen verwanten meepraten over deze onderwerpen.

Hiervoor kunnen cliënten en verwanten in dezelfde cliëntenraad zitten.

Of de cliëntenraad bestaat uit twee deelraden: een deelraad cliënten en een deelraad verwanten.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

- De cliëntenraad bestaat uit (noem het aantal) cliënten.
- De cliëntenraad bestaat uit (noem het aantal) verwanten.
- De cliëntenraad bestaat uit (noem het aantal) cliënten en (noem het aantal) verwanten.
- De cliëntenraad bestaat uit een deelraad met (noem het aantal) cliënten en een deelraad met (noem het aantal) verwanten.

Wat doe je als er te weinig mensen in de cliëntenraad zitten?

Het kan zijn dat iemand stopt als lid van een lokale cliëntenraad.

Dan zoekt de cliëntenraad nieuwe leden.

Met de manager van de zorgorganisatie heb je afgesproken hoe je dit kunt doen.

De cliëntenraad kan beslissen om voor een tijdje te stoppen.

De manager kan dan helpen om nieuwe leden te zoeken.

Lukt het niet om binnen een jaar nieuwe mensen te vinden?

Beslis dan samen om echt te stoppen met deze cliëntenraad.

Spreek af welke andere cliëntenraad opkomt voor de belangen van de cliënten van de locatie.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

- Als er nog maar twee mensen in de cliëntenraad zitten, besluit de cliëntenraad voorlopig te stoppen. De locatiemanager moet binnen een jaar nog een keer helpen nieuwe mensen voor de cliëntenraad te vinden.
- Als er nog maar twee mensen in de cliëntenraad zitten, besluit de cliëntenraad te stoppen. Samen met de locatiemanager wordt afgesproken welke cliëntenraad voortaan meepraat over de belangen voor de cliënten van de locatie.

Hoe lang zit je in de cliëntenraad?

Als je in de cliëntenraad zit, is dat voor een paar jaar.

Wil je na die tijd nog langer in de cliëntenraad blijven?

Dan schrijf je hier op of dat kan en hoe vaak dat kan.

Het kan zijn dat veel andere cliënten van de locatie in de cliëntenraad willen.

Zij moeten dan ook een kans krijgen.

Voorbeeldzin voor afspraken

- Leden van de cliëntenraad kunnen vier jaar lid zijn. Willen leden na vier jaar weer in de cliëntenraad, dan kunnen zij dit zeggen. Zij kunnen dan nog een keer voor vier jaar in de cliëntenraad komen (benoemd worden).

4 jaar

Hoe worden leden van de cliëntenraad benoemd?

Je spreekt samen af wie beslist welke mensen lid worden van de cliëntenraad. Dit noem je 'iemand benoemen'.

Is dat de locatiemanager of de directeur? Of worden er echte verkiezingen gehouden?

Gaat het om leden voor een regionale of een centrale cliëntenraad?

Spreek dan met elkaar af dat lokale cliëntenraden mensen kunnen benoemen.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

Bij een lokale cliëntenraad.

- De leden van de cliëntenraad beslissen samen in een vergadering wie er in de cliëntenraad komen.
- Als er een lijst is met mensen die in de cliëntenraad willen, kiest de cliëntenraad die er al is wie in de cliëntenraad komen.
- De locatiemanager maakt een keuze uit de lijst met mensen die in de cliëntenraad willen.

Bij een centrale cliëntenraad of een regionale cliëntenraad.

- De lokale cliëntenraden stellen mensen voor om in de regionale of centrale cliëntenraad te gaan. Dit kunnen ook mensen zijn die geen lid zijn van de lokale cliëntenraad.
- De regionale cliëntenraad (of de centrale cliëntenraad) maakt kennis met de mensen die zijn voorgesteld. Daarna beslist de regionale of centrale cliëntenraad wie ze het meest geschikt vinden voor de cliëntenraad.

Of:

- De regiomanager maakt een keuze uit de lijst met mensen die in de regionale cliëntenraad willen.

Of:

- De directeur maakt een keuze uit de lijst met mensen die in de centrale cliëntenraad willen.

Wanneer stopt het lid zijn van de cliëntenraad?

Er zijn verschillende redenen om te stoppen met het werken in de cliëntenraad.

- Je wil bijvoorbeeld zelf stoppen.
- De jaren waarvoor je benoemd bent zijn voorbij.
- Je verhuist naar een andere locatie.
- Je krijgt een andere zorgaanbieder.

In de medezeggenschapsregeling schrijf je deze verschillende redenen op.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

Het lidmaatschap van de cliëntenraad stopt:

- als de periode waarvoor je benoemd bent is afgelopen
- als een lid van de cliëntenraad zelf besluit te stoppen
- als een lid van de lokale cliëntenraad verhuist naar een andere locatie
- als een lid van de cliëntenraad naar een andere zorgaanbieder gaat.

Het kan ook gebeuren dat iemand zijn werk in de cliëntenraad niet goed doet. Bijvoorbeeld als iemand bijna nooit bij de vergaderingen komt. Of als iemand bij vergaderingen altijd door andere mensen heen praat. Andere leden van de cliëntenraad, de locatiemanager of directeur kunnen dan vinden dat je ontslagen moet worden. Je spreekt van tevoren af hoe dat gaat.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

- Iemand is geen lid meer van de cliëntenraad als tweederde van de andere leden vindt dat deze persoon het helemaal niet goed doet in de cliëntenraad. En dat je niet goed met deze persoon kunt samenwerken. Hij mag dan drie maanden niet meedoen met de raad. In die tijd kijkt de cliëntenraad of het weer beter kan gaan. Als dat niet lukt, kan het lid om wie het gaat uit de cliëntenraad ontslagen worden. Hier moet tweederde van de leden het mee eens zijn.
- De locatiemanager (of directeur bij een centrale cliëntenraad) kan een lid van de cliëntenraad ontslaan. Dit kan als hij vindt dat het lid zijn werk in de cliëntenraad helemaal niet goed doet. Als de locatiemanager (of directeur) dit wil, praat hij eerst met het lid. Als na dit gesprek de locatiemanager door wil gaan met het ontslag, vraagt hij eerst of de cliëntenraad het daarmee eens is.

03. Overleg zorgorganisatie en cliëntenraad

Overlegvergadering

De cliëntenraad overlegt ook met de manager van de zorgorganisatie. Dat heet een 'overlegvergadering'. Spreek samen af hoe vaak je dat doet. Zorg dat je altijd met genoeg leden bij de overlegvergadering bent. Dat is belangrijk omdat je soms samen dingen moet beslissen.

Vindt de voorzitter het moeilijk om de vergadering voor te zitten? Dan kan iemand anders dat doen.

Wat doet een ondersteuner van de cliëntenraad?

De cliëntenraad heeft recht op een ondersteuner, bijvoorbeeld een coach of een ambtelijk secretaris. Deze ondersteuner is onafhankelijk. De manager en directeur kunnen niet zeggen wat de ondersteuner wel of niet kan doen. De ondersteuner kan helpen bij de vergaderingen voor te bereiden. Hij kan ook bij de overlegvergadering zijn en het verslag van de vergadering maken. Dat doet de ondersteuner in overleg met de cliëntenraad.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

- De cliëntenraad heeft regelmatig een overlegvergadering met (noem de naam van de manager met wie wordt gepraat).
- De overlegvergadering wordt in elk geval vier keer per jaar gehouden.
- Als de cliëntenraad of de manager een extra overlegvergadering wil, kan dat. Deze extra vergadering wordt dan binnen twee weken gehouden.
- Als bij een overlegvergadering minder dan de helft van de leden van de cliëntenraad zijn, kunnen geen besluiten worden genomen.

Wat doet de voorzitter van de cliëntenraad?

De cliëntenraad kiest zelf wie de voorzitter van de cliëntenraad is. De voorzitter is belangrijk. Hij praat vaker met de manager van de zorgorganisatie. Bijvoorbeeld als er een extra vergadering gehouden moet worden. Of om samen de vergadering voor te bereiden.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

- De cliëntenraad kiest zelf wie de voorzitter van de cliëntenraad is.
- De overlegvergaderingen worden voorgezeten door (vul hier in wat hierover is afgesproken).
- De voorzitter van de cliëntenraad en de manager maken samen de agenda voor de overlegvergadering. De ondersteuner helpt daarbij.
- Aan het begin van de vergadering kunnen mensen nog punten op de agenda erbij zetten. Alleen als er voldoende tijd is om deze punten te bespreken.

04. Waarover praat de cliëntenraad mee?

- De manager zorgt ervoor dat iedereen minstens een week voor de vergadering de vergaderstukken heeft.
- De ondersteuner helpt de cliëntenraad bij de voorbereiding op de vergadering. Bijvoorbeeld door samen te kijken of de stukken die ze gekregen hebben goed te begrijpen zijn.
- De ondersteuner maakt het verslag van de overlegvergadering. Dit verslag wordt in de volgende vergadering door de cliëntenraad goedgekeurd.
- De ondersteuner kan bij de vergadering de cliëntenraad advies geven.
- De manager moet ervoor zorgen dat de informatie die de cliëntenraad krijgt in eenvoudige taal is geschreven.

Als de cliëntenraad dat nodig vindt, moet het ook mondeling worden uitgelegd. Dit moet ruim op tijd voor de overlegvergadering gebeuren. Zodat de leden van de cliëntenraad nog de tijd hebben om erover na te denken.

Advies of instemmen

Er zijn onderwerpen waarover de cliëntenraad alleen advies geeft.

De cliëntenraad kan dan zeggen wat hij van het idee van de manager van de zorgorganisatie vindt. Als de cliëntenraad en de manager het niet eens zijn, praten zij nog een keer.

Als ze het dan nog niet eens zijn dan mag de manager beslissen.

Er zijn ook onderwerpen waar de cliëntenraad wel of niet mee kan instemmen.

Dat heet 'het recht om in te stemmen'.

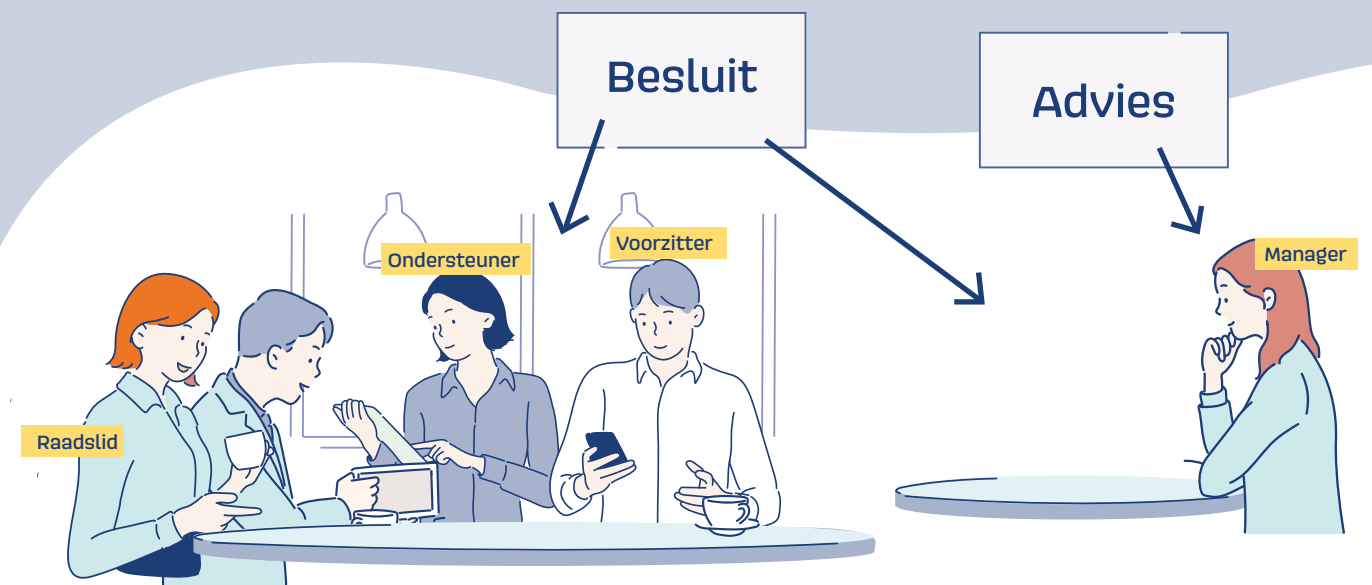
Als de cliëntenraad en de manager het niet eens zijn, mag de manager niet alleen beslissen. Andere mensen (een commissie van vertrouwenslieden) kijken of de cliëntenraad gelijk heeft. Of dat het toch niet erg belangrijk is om het besluit te nemen.

In de Wmcz staat over welke onderwerpen de cliëntenraad een advies mag geven en bij welke onderwerpen de cliëntenraad wel of niet instemming kan geven.

De cliëntenraad en de manager kunnen ook zelf onderwerpen verzinnen waarover ze advies geven of waarmee ze wel of niet instemmen.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

- De cliëntenraad mag zelf beslissen waarover zij advies geeft. Dit kan gaan over alles wat belangrijk is voor de cliënten van de woning of dagbesteding.
- Als de manager een besluit wil nemen over een onderwerp waar de cliëntenraad volgens de wet advies over mag geven, vraagt hij de cliëntenraad om advies. De cliëntenraad geeft binnen zes weken advies.
- Als de manager een besluit wil nemen over een onderwerp waar de cliëntenraad het volgens de wet mee eens moet zijn, vraagt hij dat aan de cliëntenraad. De cliëntenraad zegt binnen zes weken tegen de manager of ze het eens is met het besluit dat de manager wil nemen.
- De cliëntenraad mag ook advies geven over de volgende onderwerpen die niet in de wet genoemd worden (noem hier de onderwerpen die je samen hebt afgesproken).

Hoe bereid je een besluit voor?

Om een besluit te nemen, heb je tijd nodig.

Bij sommige onderwerpen is het goed als de cliëntenraad al vroeg mee kan praten.

Bijvoorbeeld als het gaat over het bouwen van een nieuwe woning.

Of als het gaat over het benoemen van een nieuwe manager.

Je maakt speciale afspraken over hoe de cliëntenraad op tijd mee praat.

Voorbeeldzin voor afspraken

- Voor sommige besluiten spreekt de manager eerst met de cliëntenraad af hoe de cliëntenraad hierbij betrokken wordt.
De cliëntenraad moet het eens zijn met deze afspraak.

Luisteren naar de achterban

De cliëntenraad komt op voor alle cliënten.

Het is daarom belangrijk dat de cliëntenraad weet wat de cliënten willen.

Je kunt afspreken hoe je vraagt wat de cliënten willen.

Heb je daar hulp bij nodig van de manager of van anderen in de organisatie?

Dan moet de manager van de zorgorganisatie daarvoor zorgen.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

- De cliëntenraad vraagt wat de cliënten van de woning of dagbesteding willen.
Zij doet dit (hier aantal keer noemen) per jaar.
- De manager zorgt ervoor dat de cliëntenraad daarbij geholpen wordt als dat nodig is.

Iemand benadelen omdat je in de cliëntenraad zit

Als je in de cliëntenraad zit moet je kunnen zeggen wat je belangrijk vindt.

Ook als de manager van de zorgorganisatie of andere medewerkers dat niet leuk vinden.

Ze mogen niet vervelend tegen je doen om wat je in de cliëntenraad hebt gezegd.

De manager moet ervoor zorgen dat dat ook niet gebeurt.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

- De manager zorgt ervoor dat niemand kritiek op je heeft om wat je in de cliëntenraad doet en zegt.
- Als je voelt dat mensen toch kritiek op je hebben, kan je daarover een klacht indienen bij de klachtenfunctionaris.

Afspraken over geld en andere praktische zaken

Om als cliëntenraad je werk te kunnen doen, heb je van alles nodig.

Bijvoorbeeld een eigen plek om te vergaderen.

Een computer om stukken te kunnen schrijven en een printer.

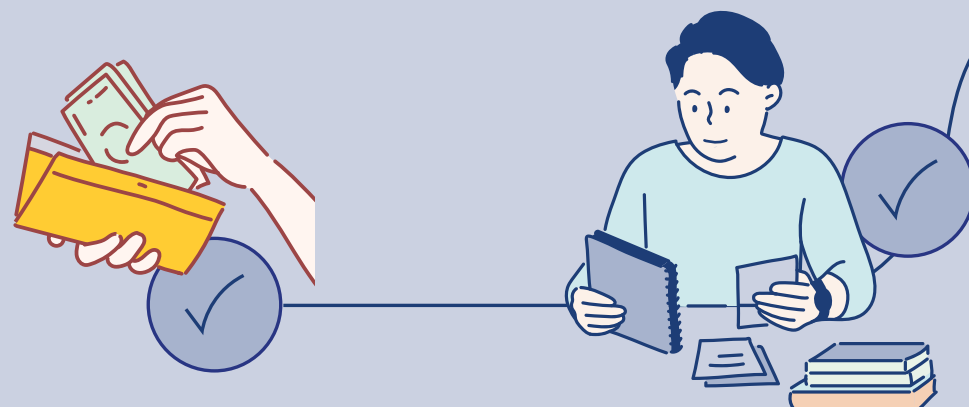
Of andere dingen, bijvoorbeeld:

- een cursus over onderwerpen waar de cliëntenraad over mag meepraten
- naar een belangrijk congres gaan
- reiskosten om naar een vergadering of cursus te gaan.

Dit hoef je niet zelf te betalen. Daar moet de manager van de zorgorganisatie voor zorgen. De cliëntenraad en de manager maken een afspraak over een regeling voor geld.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

- In elk geval één keer per jaar praten de cliëntenraad en de manager over wat de cliëntenraad nodig heeft om goed te kunnen werken. En over hoeveel geld dat kost.
- De cliëntenraad en de manager kunnen afspreken dat de cliëntenraad geld krijgt.
De cliëntenraad kan dan zelf beslissen waar ze dat geld voor gebruikt.
De cliëntenraad moet wel achteraf zeggen wat zij met het geld heeft gedaan.

05. Commissie van vertrouwenslieden

Commissie van vertrouwenslieden

Vertrouwenslieden zijn mensen die de cliëntenraad en de manager helpen als de afspraken niet duidelijk zijn.

Ze kunnen ook helpen als de cliëntenraad vindt dat de manager zich niet aan de afspraken houdt. De mensen van de commissie kijken dan wie er gelijk heeft.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

- Als de cliëntenraad en de manager het oneens zijn over de afspraken in deze regeling, kan aan de commissie van vertrouwenslieden gevraagd worden wie gelijk heeft. Deze commissie is onafhankelijk. Dat betekent dat zij niet verbonden zijn aan de zorgorganisatie.

06. Evaluatie, vaststelling en wijziging medezeggenschapsregeling

Al deze afspraken moeten ervoor zorgen dat de cliëntenraad en de manager goed samenwerken.

Soms moet je met elkaar praten over hoe het gaat.

En als het niet helemaal goed gaat moet je misschien nieuwe afspraken maken.

Daarmee verandert de medezeggenschapsregeling.

De cliëntenraad moet hiermee instemmen.

Voorbeeldzinnen voor afspraken

- De cliëntenraad en de manager praten minstens één keer per drie jaar of ze goed samenwerken. Dit gesprek wordt goed voorbereid. De ondersteuner van de cliëntenraad kan daarbij helpen.
- Als het nodig is worden nieuwe afspraken gemaakt.
- De cliëntenraad kan hiervoor zelf ook voorstellen doen.
- De cliëntenraad moet het eens zijn met de veranderde afspraken.

Colofon

Uitgave van KansPlus/VraagRaak en het Landelijk Steunpunt (mede)zeggenschap (LSR), in samenwerking met de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN). Gesubsidieerd door het ministerie van VWS.

KansPlus, belangennetwerk verstandelijk gehandicapten - www.kansplus.nl

VraagRaak, steunpunt medezeggenschap - www.vraagraad.nl

LSR, landelijk steunpunt (mede)zeggenschap - www.hetlsr.nl

Redactie - Buro Opaal

Ontwerp en illustraties - Amy Besten

Juli 2020

In samenwerking met

